

ZVONČEK

1931
—
1932

2

Vsebina drugega zvezka.

	Stran
1. Francè Podrekar: Zajec v zelniku. Risba	33
2. R. S.: Zgodba o dvanajstih bratih	34
3. Prof. Davorin Volavšek: Jesenski izprehod mladega prirodoslovca	37
4. Kralj viharjev. Pravljica z morja	41
5. Danilo Gorinšek: Šaljivka. Pesem	43
6. Indijanska abeceda	44
7. Orjaki v rastlinstvu	45
8. Gustav Strniša: Jesen. Pesem	45
9. Stojalo za knjige	46
10. † Srečko Kosovel: Večer. Pesem	46
11. Marija Grošljeva: Bobi Nespodobí, začarani pes. Ilustriral E. Justin	47
12. Nols: Solno polje. Kavkaška pravljica	49
13. Fran Roš: V jesenskem solncu. Pesem	49
14. Senčniki za svetiljke	50
15. Ferdinand Ossendowski: Življenje in prigode male opice. (Dnevnik šimpanzke „Kaške“) iz poljščine prevaja dr. Rudolf Molè, ilustrira Mirko Šubic	51
16. Razvedrilo se!	54
17. Mladi slikarji razstavljajo	55
18. Iz mladih peres. (Prispevki „Zvončkarjev“.)	56
19. Kotiček gospoda Doropoljskega	Tretja stran ovitka.
20. Stric Matić — s košem novic	Četrta stran ovitka.

Pokažite in priporočajte „Zvonček“ svojim znancem! Nabirajte pridno listu novih naročnikov! Čim večji bo krog „Zvončkarjev“, tem lepša in obsežnejša bo vsebina našega lista.

»Zvonček« izhaja med šolskim letom v zvezkih vsak mesec in stane v naprejšnjem plačilu za vse leto 30 Din, za pol leta 15 Din, za četrto leta 750 Din. Posamezni zvezki po 3 Din.

Uprava »Zvončka« je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6, Učiteljska tiskarna. — Na ta naslov pošiljajte naročnino in reklamacije!

Na naročila brez istodobno vposlane naročnine se ne oziramo.

Rokopise pošiljajte na naslov: Uredništvo »Zvončka« v Ljubljani, Krakovski nasip 22.

Rešitve ugank, nalog itd. sprejemamo le prvih 8 dni po odpravi vsakega zvezka.

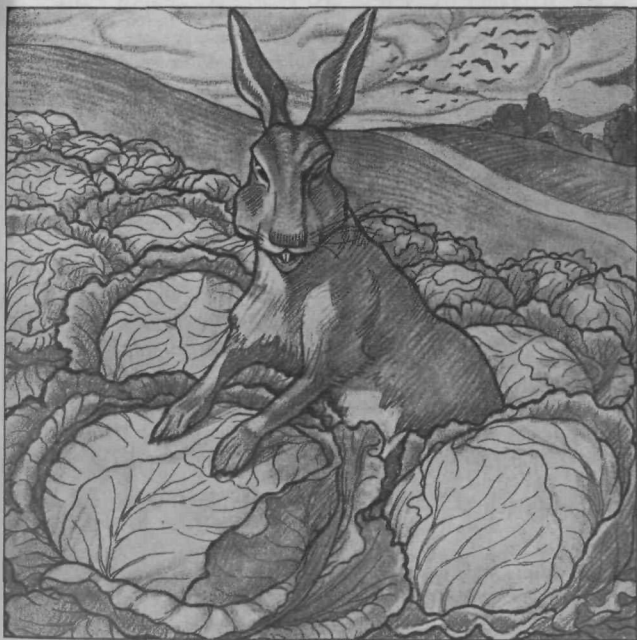
Glavni in odgovorni urednik: Dr. Pavel Karlin v Ljubljani. — Izdaja Konzorcij »Zvončka« (Dr. Tone Jamar). — Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani (predstavnik Francè Štrukelj).

ZVONČEK

LIST S PODOBAMI
ZA SLOVENSKO MLADINO

Štev. 2.—XXXIII.

Oktober 1931.

***V zelnik je šodil zajec na zelje,
praznika ni se bal niti nedelje . . .***

Zgodba o dvanajstih bratih. (Albanska pripovedka.) R. S.

V septembrski številki ste v članku „Jugoslavija in njene sosede“ čitali o Albaniji in Albancih. Tu vam prinašamo zdaj zgled albanskega narodnega pripovedništva.

Zivel je siromašen mož, ki je imel dvanajst sinov. Ker jih ni mogel doma preživljati, so sinovi nekega dne sklenili iti v tujino iskat srečo. Po dolgem oklevanju se je oče vdal. Ob slovesu je nagovoril sinove tako-le: »Potujte srečno in oprezno! Ko prispete do nekega lepega travnika, se mu hitro izognite, kajti tam prebiva dvanajst zlih duhov, ki bi vas umorili. Spotoma boste zagledali krasen vrt. Tudi vanj ne stopite, ker tam živi kača, ki ima dvanajst glav! Končno boste prišli do nekega velikega gradu. Nikar ne pojdite vanj, kajti tam gospodari strašen zmaj!« Po očetovem blagoslovu so sinovi zajezdili konje. Orožja niso vzeli s seboj. Samo najmlajši, Kierós, je skrivoma vzel stari čudežni meč svojega očeta.

Po dolgi, utrudljivi poti so prispeli bratje do krasnega vrta. Sredi njega je bil vodnjak in poleg miza polna jestvin in pijače. Najstarejši brat je spregovoril: »Truden sem in lačen; sedel bom k mizi, pa naj so v bližini zli duhovi«. Zaman ga je Kieros spominjal očetovega svara. Tudi ostali bratje so sedli, jedli in pili, dokler se niso vinjeni zgrudili na tla. Le najmlajši je sedel malo vstran na kamen.

Čim so bratje trdno zaspali, se je pokazala iz vodnjaka glava čarovnice. Kieros se je takoj skril za veliko skalo. Sunkoma je zavihzel meč, da je z enim mahom padla glava čarovnice, čije truplo je z velikim truščem zgrmelo v vodo. Bila je to mati dvanajstih duhov, katerim je bila malo prej pripravila jed pred vodnjakom.

Toda v tem hipu se že pojavijo iz vodnjaka glave duhov, druga za drugo. Kieros jih je pogumno sekal. Padla je že enajsta, ko je strahoma opazil, da se je meč docela skrhal. Zadnjega duha se je z naporom vseh sil obranil, da ga je prebodel z mečem.

Zatem se je spustil v vodnjak, kjer je v ogromni votlini opazil dvanajst deklic, ki so ga prestrašene rotile k begu. Toda Kieros jih je hitro pomiril, ko jim je povedal, kaj je bil pravkar storil. Z najmlajšo deklico je celo izmenjal zaročni prstan. Isto je storil s prstani svojih bratov in ostalih enajstih mladenk, zagotavljajoč jih, da se kmalu povrne. Ko je splezal iz vodnjaka, je zbudil brate, ne da bi komu črnil besedo.

Odjezdili so dalje. Nekega vročega popoldneva so prispeli do lepega prostranega vrta. Bil je tako ljubeč, da se bratje niso mogli odreči vsaj kratkemu počitku. Zaman jih je Kieros zaklinjal, naj si vendar vzamejo k srcu očetove besede. Bratje so ga zmerjali in zasmehovali, češ da je bojazljivec, rekoč: »Jedli in spali smo na travniku, pa nam niso zli duhovi ničesar storili. Čemu bi se tresli pred

kačo?« Žalostnega srca se je najmlajši brat uklonil njihovi volji. Sledil jim je pod senco košatega drevja, kjer so bratje polegli in kmalu zaspali. Le Kieros se je pazljivo oziral okrog.

Kar opazi sredi vrta ogromen hrast, ki je imel veliko votlino. V glavi se mu posveti misel, da utegne prav tu prebivati kača. Postal je in čakal. Ni poteklo dolgo, ko se prikaže ob strašnem lomljenju in ropotu prva glava kače. Kieros se ni obotavljal. Neustrašeno je posekal drugo za drugo vseh dvanajst glav, iztrgal jim je jezike in si jih na vrvcu navezal pod srajco okrog vratu. Nato je prebudil brate in se z njimi molče odpravil dalje.

Nekega večera so dospeli pred lep, a zapuščen grad. Ker je pričelo rosiť, so se bratje odločili tu prenočiti. Ubogi Kieros je moral radi svariti znova čuti marsikatero žaljivko. Ko so vstopili v graščino, so bratje takoj sedli za bogato obloženo mizo. Kieros je skušal medtem vse dohode v grad čim trdneje zapahneti, da ne bi mogel zmaj takoj v notranjščino.

Proti polnoči se je bližalo strašno grmenje, da se je stresala vsa graščina. Bratje so prestrašeni planili pokonci, bili so si takoj svesti, da prihaja zmaj in se jim bliža zadnja ura. Kar se začuje zunaj mogočen glas. Ko je zmaj zapazil zapahnjena vrata, je obetal onemu, ki mu odpre, pokloniti življenje. Hipoma se je enajst bratov zagnalo k izhodu, vsakdo je skušal prvi odpreti, da s tem sebe reši. Toda Kieros jim je odločno zastavil pot in zaklical zmaju: »Jaz sem tu z enajstimi brati. Če jih pustiš oditi, ti bom služil, dokler te je volja.« Zmaj je privolil. Bratje so celo smeli prenočiti v gradu.

Ko je naslednje jutro spremljal najmlajši brate k izhodu, jim je pokazal jezike dvanajsteroglave kače, ki jo je bil usmrtil na vrtu. Izročil jim je prstane deklic, ki jih je našel v vodnjaku na travniku, z naročilom, da odvedejo mladenke s seboj domov in z njimi vse zaklade, ki bi jih našli v vodnjaku. Če mu kdaj uspe rešitev, pride za njimi, da se doma poroči z najmlajšo. Bratje so veselo odrinili. Kieros pa je ostal sam, zvest svoji besedi, pri zmaju, da mu služi.

Zmaj je kmalu zvedel za njegova junaštva. Zato se ga je začel bati, mislil je celo na to, da bi se ga iznebil.

Da ga pogubi, mu nekoč ukaže odriniti na oddaljeno težko pristopno graščino, kjer je imel drugi zmaj ujeto kraljevo hčer. To naj

mu Kieros ukrade in pripelje. Mladenič je bil silno potrta, kajti ni vedel, kako naj naročilo izpolni. Otožen je krenil v hlev, da si izbere konja. Ko je pristopil k belcu in položil nanj svojo trudno glavo, ga je ta, videč njegovo žalost, povprašal tiho po vzroku. Kieros je konju vse izpovedal. Belec ga je poprosil, naj si izbere njega, svetujoč mu, naj vzame s seboj glavnika, zrcalo in škarje.

Mladenič je polagoma odjezdil. Ko se je graščini primerno odmaknil, je belec spregovoril: »Zaveži si oči in drži se krepko na sedlu!« Kot puščica je šinil konj preko gora in dolin mimo nešteti prepadov cilju nasproti. Nato se je sunkoma ustavil. Kieros si je pomel oči; pred seboj je zagledal temen grad. V njem je prebival zmaj, ki je spal v veliki dvorani. Svoje strašne kremplje je imel zasajene v obleko kraljeve hčere, ki je sedela poleg.

Kieros se je tihoma bližal. Od daleč je zamigotal z zrcalom, hoteč opozoriti princeso, da prihaja rešitelj. Vsa srečna mu je z roko pokazala, naj ji prinese škarje in kos s travo obrasle zemeljske grude.

Princesa si je odrezala lase, neslišno se je izmotala iz objema zmajevih krempljev, med katere je položila kepo zemlje. Nato je brzo odhitela s Kierosom. Oba sta se zavihtela na belca in naglo odjezdila izpred graščine.

Toda zmaj je le prekmalu opazil prevaro. Srdito je odhitel po konjskih sledih in že je zagledal pred seboj begunca na dirjajočem konju. Belec, videč opasnost, je Kierosu zaklical: »Vrzi takoj nazaj glavnika!« Komaj se je to zgodilo, je že zadaj namah zrastel ogromen gozd, skozi katerega si je moral zmaj utirati pot z velikim naporom. Toda tudi ta ovira ga ni dolgo zadrževala. Kmalu je bil konju znova za petami. Belec, že zelo upehan, je tedaj v drugič zavpil: »Vrzi nazaj zrcalo!« Iz zrcala je nastalo veliko jezero, ki ga zmaj ni mogel prečkati.

Tako se je Kieros srečno vrnil v grad, kjer je zmaju izročil zahtevano princeso. Poslej se je zmaj Kierosa še bolj bal in končno je celo na tihem želel, da odide. Tudi mladenič se je službe naveličal. Zato poprosi zmaja, da ga odpusti, v kar ta takoj privoli. Toda princesa, ki je to čula, je plakala tako dolgo, dokler ji Kieros ni obljubil, da jo vzame s seboj. O tem pa ni hotel zmaj ničesar čuti. Kieros je zdaj odlagal svoj odhod. Ostal je dalje v graščini, dokler ni nekega dne zmaj zbolel in po hudem trpljenju poginil.

Želja princese se je uresničila. Kieros je odjezdil z njo v daljno deželo k njenemu očetu, ki je priredil bučno slavlje. Toda zaman so ga silili, da bi ostal na dvoru, zaman mu je kralj ponujal roko svoje hčere. Kieros se je branil, kajti proč ga je gnalo domotožje in tudi ni pozabil svoje zaročenke.

Po težkem slovesu je krenil proti domu. Da ga ne bi nihče spoznal, je vstopil preoblečen v očetovo hišo. Toda kako razočaranje!

Poleg očeta je videl v hiši enajst bratov, ki so živeli s svojimi ženami, njihova najmlajša sestra, njegova zaročenka, pa je stregla vsem kot dekla. Kieros je od bolesti zavpil in se dal spoznati domačim. Presrečen oče je sina objel in poljubil. Toda bratje ga niso hoteli spoznati, ker mu niso hoteli odstopiti deleža od zaklada iz vodnjaka. Zdaj se je osokolil tudi ponižni Kieros. Dvignil je meč in ko so hoteli planiti bratje po njem, je posekal vse do zadnjega. Njihovih žena pa se ni dotaknil. Izpolnil jim je željo, da gredo k staršem domov, na pot je še vsaki dal njihov delež od zaklada. Z najmlajšo sestro pa se je poročil in je preživel z njo mnogo srečnih let.

Jesenski izprehod mladega prirodnoslovca.

Prof. Davorin Volavšek.

ivimo v dobi vseh mogočih in nemogočih sportov. Nisem načelen nasprotnik sportnega udejstvovanja, akoravno sem prepričan, da ima sport poleg visokih koristi tudi mnogo kvarnih posledic. Ne strinjam se sicer z mnenjem mnogoštevilnih vzgojiteljev, ki vidijo v sportu edini in glavni vzrok vseh učnih neuspehov, pač pa se upam trditi, da je sport tisti činitelj, ki odvraca našo mladino od narave.

Najlepši in najplemenitejši med vsemi sporti je gotovo turizem, ker je pač v najtesnejši zvezi z naravo, a vendar je tudi njemu narava mnogokrat uboga pastorka.

Večina naših mlajših turistov spada v vrsto »kilometrežrcev«. Glavno jim je, da prehodijo na dan toliko in toliko kilometrov in obiščejo že vnaprej določeno število planinskih koč. Če jih sprašuješ o rastlinstvu in živalstvu na planinah, ti vedo povedati le, kje se dobi dovolj rododendrona (ravša), kje cveto najlepše očnice in — konec. Od živali poznajo navadno le divje koze ali gamze, pa še te le oddaleč.

O kameninah, po katerih cele dneve brusijo svoje težke okovanke, vedo le, da so tu in tam zelo ostre, drugod pa krhke in rušljive.

Večina naših izletnikov v turistov hodi torej v »prosto naravo,« da ne vidi narave. Častne izjeme naj se ne spotikajo nad temi vrsticami!

V naslednjih črticah povesti te hočem, mladi prijatelj, v bližnjo in daljno ljubljansko okolico, vzbuditi ti veselje do narave in učiti te spoznavati predvsem nižje živalstvo in rastlinstvo.

Pokazal ti bom kraje, kjer dobiš razne žuželke in bolj redke cvetlice, in ti razložil, kako moraš postopati pri nabiranju, kako pripraviti in urediti, kar si nabral.

Pri nabiranju ne smeš pozabiti, da ni glavni namen zbiranja nabasati polne škatle žuželk brez vsakega reda. Naravnost nesramen je pa tisti nabiralec, ki nabira zgolj zaradi tega, da pokaže učitelju polne škatle in da si s svojo zbirko pribori mogoče boljši red, a potem pusti svojo zbirko v kakem podstrešnem kotu žalostno poginiti.

Glavni namen vsakega zbiratelja naj bo, da tudi pozna nabrane žuželke in rastline in da ve, kje in kako žive. On mora nadalje znati ločiti škodljive žuželke od koristnih, oziroma koristne rastline od škodljivih ali celo strupenih.

Predvsem pa ne pozabi, mladi nabiralec, da so živali in rastline živa bitja in da čutijo živali bolečine, kakor ti. Pa tudi cvetlica, odtrgana ali odre-

zana, je prenehala živeti. Ne bo več rodila semena in ne spolnila naloge, ki ji jo je naložila stvarnica — narava.

Hudodelstvo je mučiti živali, hudodelstvo je tudi natrgati cele šope cvetlic ter jih potem iz komodnosti vreči na poti proti domu v bližnji jarek, kjer žalostno poginejo.

Poštenemu človeku se mora krčiti srce od boli, če vidi tla nastlana s stotinami krasnih cvetk, ki te ovenile vprašujejo: »Čemu si nas odtrgal?! Koga si razveselil z nami, ki sedaj tu umiramo, osamljene na prašni poti?!«

In še na nekaj te moram opozoriti, mladi prijatelj! Ne uničuj redkih rastlin in živali, ker s tem oropaš svojo domovino prirodnih krasot in zmanjšuješ njeno naravno premoženje!

Lep dan je bil sredi oktobra, ko sem stopal v družbi dveh mladih prijateljev, dijakov Pavla in Mirka proti Golovcu.

Omeniti moram neko njuno lastnost, ki jo navadno pripisujemo ženskam kot slabo lastnost, ki pa zasluži pri mladih dijakih, seveda v pravi meri, naravnost pohvalo. Bila sta neizmerno radovedna; vse sta hotela videti, vse vedeti.

Med pogovorom smo prispeli do prve ravni, odkoder je krasen razgled na Ljubljansko barje in na venec gora in hribov, ki obdajajo Ljubljansko ravan.

Mirka ta pogled ni posebno zanimal. Dejal je: »To vse že poznam, radoveden sem le, če bomo res še danes našli kakega hrošča; videl nisem dosedaj še nobenega«.

»Le potrpi!« mu odgovorim, odprem svojo škatlo ter podam vsakemu nizko stekleničico s širokim vratom, napolnjeno do ene tretjine z navadnim kurilnim spiritom.

»Te steklenice bodo torej za hrošče,« se oglasi Pavle.

»Ali se lahko vse žuželke usmrte s spiritom?« povpraša takoj nato Mirko.

»Počakaj, takoj ti razložim! Navadno se uporablja za usmrčenje večine večjih hroščev vinski cvet ali čisti alkohol. Ker je pa ta primeroma drag, ga nadomeščamo lahko z mnogo cenejšim kurilnim spiritom. Predvsem rabimo spirit ali alkohol za usmrčenje onesnaženih hroščev, kakor govnačev, ki žive v živalskem in človeškem blatu, nadalje grobarjev in sploh vseh mrhovinarjev. Takih onesnaženih hroščev seveda ni prijetno prijemati z rokami, je pa tudi naravnost nevarno. Tudi pri brzcih je potrebna precejšna previdnost. Ti spuščajo namreč iz zadka in izmed členov jedek, smrdljiv sok, ki povzroča na nežni koži skeleče mehurje, ali pa vsaj grde smrdljive lise. Seveda onesnažijo tudi spirit, ki ga je treba zaradi tega večkrat menjati.

Še bolj nevarni so v tem oziru nekateri priščnjaki, kakor španska muha travnica, nekatere gosence itd. Zgodi se lahko, da potegneš z roko, s katero si prej prijel hrošča, preko oči in dobiš hudo očesno vnetje.

Nekateri hrošči imajo tudi ostre čeljusti in vščipnejo prav občutno. Ne prijemajta torej hroščev, ki jih ne poznata, z roko. Znanе in snažne lahko zagrabita, toda le s palcem in s kazalcem za vratni ščit. Pri nepravilnem prijemu s celo roko se hrošč razen tega lahko poškoduje.

Pripravo za prijetanje hroščev si napravita lahko sama iz ozkega traku prožne pločevine, ki ga natančno na sredi vpogneta in na obeh koncih precej ostro zaokrožita.«

»Kako dolgo pa živi hrošč v spiritu?« povpraša Pavle.

»To je odvisno od velikosti hrošča in tudi od jakosti spirita. Pri daljši rabi namreč izhlapi alkohol. Večje hrošče in nekatere trdožive rilčkarje morata pustiti vsaj en dan v spiritu, preden jih nabodeta. Drugače se vama

lahko zgodi, da se bo drugi dan hrošč zvijal na igli od bolečin ali pa celo korakal z iglo vred po škatli.«

Med to razlago smo zavili od glavne poti na desno in prišli na gol, solnčen gozdni obrobek. Mnogoštevilni drevesni štori različne starosti so se vrstili drug za drugim, med njimi pa je raslo resje. Poleg navadne rese so tvorile lepe zelene blazinice živordeče cvetoča erika (resa) in vedno zelena grebenuša, ki nastopa v dveh vrstah, namreč z rdečimi in rumenimi cvetovi.

Čudila sta se cvetočim cveticam v pozni jeseni. Razložil sem jima, da ni to nič čudnega, in obljubil, da ju popeljem tudi v najhujši zimi na kraje, kjer si bosta lahko nabrala cvetočih trobentic, črnega teloha itd. V milih zimah je pa to nekaj navadnega; o božiču sem nabral nekoč cel šopek vijolic.

Stopimo k prvemu štoru. Vitka, črna osa z dolgim legalnim želom in z enako dolgimi opornimi ščetinami se sprehaja po štoru. Nagel prijem in v moji oblasti je. Pojasnil sem jima, da je ta osa veliki črni najezdnik, ki še sedaj v pozni jeseni išče v štorih ličink, katere ovaha globoko v lesu. Skozi les jih nabode s svojim želom in spusti v ličinko jajčece. Najezdnikova ličinka živi v hroščevi ličinki in jo požre pri živem telesu. Namesto hrošča izleze drugo leto iz ličinke najezdnik.

Opazila sta, da nisem dejal najezdnika v špirit, temveč v drugo, prazno steklenico. Po nekaj hipih je najezdnik obležal kakor mrtev na dnu steklenice

»S čim ste umorili najezdnika?« se brž oglasi Mirko.

»To vama razložim na poti proti domu,« mu odgovorim. »Sedaj pa poglejmo, kaj je s hrošči?«

Z majhno sekirico sem odluščil že nekoliko preperelo skorjo od boro-vega štora. Deloma na lubju, deloma na štoru je bilo vse polno podolgovatih, iz lesnih odgrizkov zgrajenih gnezdec različne velikosti. V njih so bile ličinke, bube ali pa že celo napol razviti hrošči, z mehкими krovnimi krili. Bile so tu ličinke raznih pokalic, rilčkarjev in manjših kozličev. Pbral sem bube in hrošče, ličinke pa pustil. Pojasnil sem jima, da bom bube in napol razvite hrošče vložil v žaganje, kjer se bodo popolnoma razvili in dobili trda krila.

»Kaj pa z ličinkami?«

Tudi ličinke se dajo gojiti v žaganju dotičnega lesa, v katerem živijo, toda to je zelo zamudno delo. Paziti namreč moraš na to, da ni žaganje ne presuho, ne premokro. V prvem primeru se ličinke posuše, v drugem pa splesnijo. Pri naslednjem štoru smo našli v mahovju globoko pri zemlji več borovih rilčkarjev, iz tretjega, že precej preperlega štora se je pa vsula kar cela kepa črnih mrhovinarjev. Nekoliko niže doli, kjer je bil svet malce mokroten, smo izkopali iz trhljih štorov polno navadnih črnih, pa tudi nekoliko redkejših brzcev. Vsi so bili v otrplem stanju, toda oživelci so pri dotiku tople roke.

Razložil sem mladima prijateljema, da prezimi mnogo hroščev pod drevesno skorjo, v mahovju in v trhljih štorih. Nekatere, ki jih sicer nisem nikoli videl na prostem, sem ujel samo na ta način pozimi v njihovih prezimoviščih. Že v pozni jeseni se umaknejo v svoja prezimovišča, njihov umik naznanja nastop zime. Po globini, do katere se zarijejo, se da sklepati na milejšo ali ostrejšo zimo. So precej neobčutni za zimo, a vendar jih nenavadno oster mraz dosti uniči. Iz popolnoma zamrznjenega štora sem večkrat izkopal čisto trde hrošče, ki so pa oživelili že med potjo do doma.

Na enak način prezimijo v blatu vodni hrošči skupno z žabami, oziroma prespijo močne poletne suše, zariti globoko v blato. Ujel sem nekoč obrobljenega kozaka, ki se je ob lepem solnčnem dnevu koncem januarja sprehajal pod tenko ledeno ploščo. Zbudil se je bil prezgodaj iz zimskega spanja.

Šli smo dalje. Ob malem močvirnem jarku smo prevrnili več sto kamnov in našli tudi pod njimi nekaj brzcev. Večina se je bila že zarila globlje v zemljo.

Pot nas je privedla do nekega sadovnjaka. Iskali smo med lišaji in mahovjem na deblu bub. Nenadoma je vzkliknil Pavle: »To je pa čudna žival, ni metulj ne muha!« Bila je samica malega zimskega pedica. Ta metuljček nastopi šele ob koncu oktobra ali v začetku novembra. Njegova samica ima slabo razvita, okrnjena krila. Gosenica zimskega pedica je hud sovražnik sadnega drevja. Ker ne more leteti, zleze samica po deblu in vejah do cvetnih in listnih popkov, na katere znese okrog 200 jajec. Zgodaj spomladi zlezajo gosenice in objedajo popke. Da preprečijo pedičevim samicam dostop na drevo, namažejo sadjarji v jeseni debla s kakim lepilom, na katerem obtiče metuljčki.

Imamo torej celo med metulji zimske goste. Poleg že imenovanega živi pri nas tudi veliki zimski pedic.

Solnce se je že nagibalo k zaTONU, ko smo prispeli na cesto. Brž me je spomnil Mirko na dano obljubo glede usmrčenja žuželk.

Vzel sem iz žepa steklenico, v kateri sem bil usmrtil najeZdnika. Iztrgal sem zamašek iz steklenice in jima pokazal notranjo stran zamaška. Tu se je nahajala majhna vdolbina, v katero sem namašil bombaževine. Na to bombaževino se vlije nekaj kapljic žveplenega ali tudi kisovega etra, ki ga dobiš v vsaki drogeriji in lekarni za nekaj dinarjev.

Eter omami v trenutku vsako manjšo živalco in tudi večje hrošče. Ker pa naglo izhlapeva, se mora steklenica dobro zamašiti in tudi večkrat doliti nekaj kapljic etra, posebno če se steklenica pogostoma odpira. V steklenici se nahajajo ozki odrezki pivnika, ki vsrkavajo izhlapele pare.

V etru se usmrtijo posebno manjše žuželke, nadalje zelo kocaste in z barvastim prahom posute žuželke in metulji. Pivnikove odrezke je treba večkrat menjati, če postanejo vlažni. Razen tega pa moramo imeti za bolj občutljive in nežne žuželke posebne stekleničice, v kakršnih se dobivajo razna zdravila.

Omenim naj še, da moramo tudi z etrom previdno ravnati, ker se njegovi hlapi radi užgo. Mnogo bolnikov je v prejšnjih dobah, ko so rabili eter za uspavanje (narkozo), zgorelo na operacijski mizi. Bodimo torej pazljivi!

Ko sem jima še obljubil, da jima prihodnjič razložim, kako se nabadajo hrošči itd., smo se poslovili do prihodnjega zimskega izleta.

Kralj viharjev.

(Pravljica z morja.)

Toda sedmi dan se je ubil kozarec, v katerem je živel srebrna ribica iz očetove mreže. Breda je zopet točila solze in se ni hotela igrati več z drugimi živalcami.

Prihodnje jutro si je odrezala obe kiti dolgih svetlih las, poklicala dva oblačka in ju prosila: »Prinesita mi kamenčkov, ljuba oblačka, kamenčkov od morja in potresita namesto njih te laske po obrežju!«

Težko in počasi sta se drugi dan dvignila oba oblaka. V njunih širokih plaščih sta nosila tisoč okroglih sivih kamenčkov. Na obrežju, kamor sta posula Bredine svetle laske, pa se je svetilo in lesketalo, kakor bi bilo zlato raztreseno po pesku. Samo njen očka je spoznal te zlate plamenčke, jih nabral in odnesel v kočo.

Breda je pa stala na vratih, čakala na svoje služabnike oblake in se smehljala, ko je videla, kako težko sta nosila v plaščih. Dala je stresti kamenčke na vrt in se igrala z njimi do večera. Zgradila si je iz njih ribiško hišico z vrati in tremi majhnimi okenci, z dimnikom in dvema stolpičkama. Ob eni strani njene zgradbice je stal vrtilček in pred vrati stopnice, vse tako, kakor je bilo doma v očetovi hišici. Toda ker so bili kamenčki okrogli in neprikladni, se je hišica vedno spet porušila in Breda nikdar ni mogla skomčati svojega dela.

Ob oknu pa je stal kralj in gledal otrokovo početje. Zvečer ji je prinesel težko leseno škatlo in ji dejal: »Hišico hočeš zidati iz okroglih kamenčkov, to pa ne bo šlo, draga deklica! Tu imaš lepe, ravne kamenčke in če zgradiš z njimi hišico, ravno tako kakor je očetova, potem te pustim domov. Toda zapomni si, nobena stvar ne sme manjkati na njej!«

Breda to noč od samega veselja ni mogla zatisniti očesa. Neprestano je morala misliti na lepe kamenčke in na besede kralja. Seveda bo lahko zgradila ribiško kočico, saj ve čisto natanko, kako je pri njej doma!

Toda tega pa ni vedela, da je bil kralj skrivoma vzel iz škatlice vitek, koničast kamenček, kakor ga je treba za stolpič. Brez tega kamna ne bo deklica nikoli mogla sezidati kočice.

Ko so bili drobni oblački še v rožnatih košuljicah, je že Breda vstala iz svoje postelje in že sedela pri kamenčkih. Kako urno je šlo delo izpod rok! Noben kamenček ni več zdrknil z drugega!

Kralj je skrivoma opazoval deklico in se smehljaj. Ne boš, Breda, dokončala dela in vedno boš morala ostati pri meni!«

Breda pa je gradila; vse je bilo že gotovo, hišica, vrt in stopnice, samo še dva stolpa je bilo treba postaviti na streho in potem bo lahko odšla domov.

»Torej prvi stolp stoji in sedaj še drugega! Do večera bom lahko gotova — in potem bom presenetila svojega ljubega očka v vrtičku, ko bo prišel domov!«

Nenadoma pa je pričela Breda iskati; dvignila je pokrov škatlice, iskala je med cveticami in travo in povsod drugje — kamenčka za drugi stolp ni bilo nikjer. Iz njenega obraza je izginil veseli smehljaj. Kje neki bi moral biti? Poklicala je vseh sto svojih služabnikov oblakov in iskali so po vsem vrtu, v vsak kotiček so pogledali, prebrskali vse, toda kamenčka ni bilo mogoče najti. Jokajoč se je odpravila Breda spat. Drugi dan je pričela znova zidati — mislila je, da se je mogoče zmotila — toda kamenčka za stolp ni bilo nikjer.

Devet dni je poskušala vedno znova in znova, toda zaman.

V deseti noči se je pa deklica hipoma zbudila. Sanjala je o majhni srebrni ribici, ki je postajala vedno večja in večja, da je na koncu sličila ladji in odpeljala Bredo v njeno staro domovanje.

Tiho je vstala; kako lepo se je svetil grad v mesečini! Srebrne svetilke so visele na stenah in z bajno modro lučjo razsvetljevale prostorne dvorane. Breda se je splazila na vrt k nedograjeni hišici. Nenadoma je zaslišala glas, ki je venomer ponavljal: »Išči kamenček! Išči kamenček!«

Šla je nazaj v palačo in tudi tu jo je vabil isti glas. Hitela je za vablјivim glasom, prekoračila trinajst modrih soban in prišla v dvorano, kjer je spal kralj.

Prestrašena se je deklica ustavila, srce ji je močno bilo. Topot je tiho zaklicalo: »Išči kamenček, Breda!«

Otrok je stopil bliže k spečemu velikanu. »Išči, išči!« se je glasil tajinstveni glas. Sklonila se je nad kralja — in glej na tenki verižici okoli njegovega vratu je visel tisti beli kamenček!

Tiho, tišje kakor se plazijo žarki mesečine, je stopila po preprogi k spečemu kralju. Sklonila se je nad njegova široka prsa in odpela s tresočimi prstki kamenček od verižice. Komaj, da ga je dobro stisnila v roko, že je zopet zašepetal glas: »Gradi hitro hišico, Breda!«

Tekla je, kar je mogla, na vrt. Klip, klap, so se zapirala vrata za njo. Kralj se je prestrašen prebudil iz sna in zgrabil za verižico. Kamenčka ni bilo več na njej! Z groznim krikom je skočil pokoncu in stekel na vrt. — Prepozno! Breda je klečala pred dogotovljeno hišico in veselo klicala: »Sedaj smem domov!«

Kaj se je zgodilo — ali je zopet sanjala? Iz vrat zgrajene ribiške kočice je priplavala srebrna ribica, ki je rasla in rasla! Glas je zaklical: »Breda, pridi hitro!«

Objela je z rokami ribico okoli vratu in se oprijela njenih plavut — tedaj je planil razjarjeni kralj na vrt in hotel razbiti hišico in ribico. Breda je trdno sedela na hrbtu ribice in še preden je mogel kralj zamahniti s pestjo, sta bila že daleč, daleč od njega.

Prekrasna je bila vožnja po mesečini. Na ribici je jahala Breda kakor na udomačenem konjičku. Vedno globlje in globlje sta padala. Drobna temna točka se je pričela prikazovati v daljavi in je postajala vedno večja in večja. Bila je to ribiška koča. Počasi se je spustila riba v plitvo morje ob obali; Breda je zdrknila z njenega hrbta in stala zopet na zemlji. Dvoje rok se ji je oklenilo okoli vratu. Obrnila se je — in zagledala svojo umrlo mamico. »Mamica? ... Mamica!« ...

»Rešila sem te, draga Breda, bodi pridna in pozdravi očeta!« Potem je izginila — samo drobno ribico je bilo videti, kako je zaplaval v globokejše morje ...

Breda je stekla v hišo, padla očetu okoli vratu, se razjokala od veselja in radosti in pripovedovala o mamici.

Kralj viharjev pa je bil zelo razjarjen zaradi Brede in njenega očeta. Ves divji je vsak dan udarjal s pestjo po vodi, da se je peneče vzvalovila in potapljala ribiške ladje.

Tedaj je rekel Peter: »Nič dobrega nam ne želi kralj viharjev! Odpotovala bova!« Spravila sta skupaj svoje stvari, trnke in mreže, in rože iz vrta in sta zapustila hišo. Prazno kočico sta pa podarila staremu Marku.

Daleč preko dežele sta odpotovala, tja, kjer je nehala kraljestvo kralja viharjev in kjer se je pričela dežela solnčnega kralja. Tam sta si postavila novo hišico in živela srečno in zadovoljno.

Šaljivka.

Tamkaj za zeleno cesto
vem za čudovito mesto:
So kot smola breze črne,
lezejo kot polži srne,
lajajo kot psi podgane,
miši mačkam so vdane.
Beli tam so vsi zamorci,

učenjaki vsi so norci,
vsak učitelj tam zloguje,
a učenec — poučuje.
So marljivi vsi tlačani,
a lenuhi vsi — župani.
Le — ker tjakaj ni poti,
tamkaj nihče bil še ni.

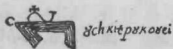
Daniilo Gorinšek.

Indijanska abeceda.

Indijanci imajo poleg svoje preproste pisave, ki sestoji iz samih sličic in znamenj, tudi pravo zlogovno abecedo.

Za boj z belokožci so imeli Indijanci priliko spoznati, kako velikega pomena je, ako zna človek čitati in pisati. To se je godilo posebno takrat, kadar so jih ujeli beli možje, ki so nosili s seboj tajinstvene »govoreče liste«. Ker si Indijanci te pisave niso znali sami tolmačiti, so morali zaupati izjavam svojih ujetnikov in lažnih tolmačev; zato se je dostikrat zgodilo, da so zaradi napačnih izjav zašli v nastavljeno past. Mnogo rdečih junakov je moralo večkrat z življenjem plačati neznanje pisave belokožnih plemen.

Sekvoja, Indijanec iz nekega stranskega plemena Čirokezo, je to okusil sam na svoji koži. Ker pa ni bil samo junaški mož, temveč tudi izredno bistroumen in iznajdljiv, se je odločil — zgodilo se je to okoli l. 1820. — da hoče sam izumiti pisavo, ki jo bodo znali vsi Indijanci čitati. Bila je to zelo težka naloga; zakaj indijanska narečja so tako pestra, različna in samosvoja, posebno glede na stavkove oblike, da se mu ta poskus skoraj ni posrečil —

— Nchil--Pnatvi--N'chamam
K nanba nton--ped-agn medo
Avatitau -Nixkam--nad abv
gunnamvi--n'chakmam--w-toR--
N'kējōdēdēmō--N'kējōlīn--
čan delu k'pīnchedoxchis chak-mech P--
A-ak-E--chit-A-ak---v'gīstī-nixkam
L--mech-neguech--deli k'pīnche
dēkchich-A-ak-c--mō-pōnānīvch--
elmak----mōpīnchedoxchis-

toliko znamenj, kolikor bi jih bilo potrebno, si ni mogel izmisliti. Ko jih je pogruntal že okrog tisoč, je sprevidel, da naloge na ta način ne bo mogel rešiti. Ker je bila njegova mati Indijanka, oče pa Anglež (belokožci so ga imenovali George Guess), je nekoliko poznal angleški jezik in s pomočjo tega se mu je po dolgoletnih poskusih posrečilo sestaviti abecedo po evropskem načinu.

Bila je to zlogovna abeceda, v kateri je imel vsak posamezni zlog svoje posebno znamenje. Najprej jih je naredil sto, toda po brezkončnem trudu se mu je posrečilo, da je zmanjšal nji-

hovo število na 85 znamenj, ki so imela vsa to prednost, da so bila uporabljiva za vsa narečja Indijancev Severne Amerike.

Prve črke je vrezaval v lubje z ostrim nožem. Toda kmalu se mu je posrečilo, da je dobil od potujočih trgovcev papir in gosja peresa. Črnilo si je napravil sam iz barvnih snovi drevesne skorje; pozneje pa si je izrezaval pisala sam iz ptičjih peres. Seveda Indijanci njegove pisave niso hoteli sprejeti — tudi med njimi je bilo mnogo nasprotnikov vsake novotarije. Zato so Sekvojevo iznajdbo zasmehovali in prezirajoče majali z glavami. V wigwamih (indijanskih šotorih) Čirokezo so celo šušljali, da je dobrega Sekvojo, ki je bil vedno nevaren upornik, obsedel zli duh.

Sekvoja pa je imel trdovratnost vseh bistroumnih iznajditeljev. Posrečilo se mu je končno, da je pregovoril starešine, da so napravili poskus z novo abecedo. Izvoljeni člani plemena so se naučili znamenj in so jih proučili v praksi. In tako je Sekvoja zmagal...

Čirokezi so pričeli sklepati pismene pogodbe in pisati drug drugemu pisma. Končno se jim je celo posrečilo, da so z nabiranjem denarja v indijanskih teritorijah nabrali toliko premoženje, da so lahko ustanovili lasten časopis »The Cherokee Phenix«, ki je bil tiskan v Sekvojevem alfabetu.

Ko je Sekvoja umrl, je žaloval za njim ves narod Čirokezo. Priznali so ga že za njegovega življenja, kar se pri nas ne zgodi vedno — bil je znamenit mož. To mogoče tudi zato, ker ni samo izumil indijanske pisave, temveč ker je zadivil svoje rojake z lepimi umetnostmi: znal je slikati in risati in krasno pripovedovati pravljice.

(Na naši sliki vidimo indijanski rokopis, ki so ga našli v Labradorju v Severni Ameriki. Na njem je napisana indijanska jutranja molitev, ki se glasi po naše takole: Gospod, odpri moje ustnice, da bodo moja usta slavila Tebe! O Bog, pridi mi v pomoč, pridi, da mi pomagaš! Čast bodi Očetu in Sinu in Sv. Duhu!)

Orjaki v rastlinstvu.

Cesto občudujemo nekatere rastline, kako visoko zrastejo v razmeroma prav kratkem času. Po njih sodeč lahko sklepamo, da je utegnila imeti v pradedni dobi naša zemlja ogromno rastlinstvo, ker je bilo ozračje takrat mnogo toplejše in vlažnejše, hkrati pa bolj nasičeno z ogljikom, ki je neobhodno potreben rastlinam za njihovo rast. Ogromne sekvoje, palme in druga drevesa so rastla neverjetno hitro in dosegala prav tako ogromno višino. Bila je to doba, v kateri je bilo vse neizmerno veliko, tudi živali; tem živim bitjem torej ni nikdar zmanjkalo hrane.

Še danes imamo nekaj rastlin, ki jih ugodna tla z drugimi pogoji vred poženejo visoko nad druge. Gotovo pozna vsak izmed vas solnčnico, ki krasi s svojim velikim cvetom naše vrtove in njive in iz katere pridobivajo tudi olje. Ta rastlina zraste do tri in pol metra visoko in ima pri tleh steblo šest do osem centimetrov debelo. Tudi nekatere vrste konoplje poženejo do tri metre visoko. Vršički sirka (za izdelovanje metel) se utegnejo ponekod povzpeti pet metrov nad svoje vrstnike.

Vse drugače je pa še v tropskih deželah. Tam vidimo pogosto palme, ki so visoke deset do dvanajst metrov. Nekatere liane (rastline-plezalka) se razrastejo 100—130 m široko. Palma, ki daje vosek, zraste 35 m visoko; njeni listi pa merijo pet do osem metrov. Sagovec ima prav tako ogromne liste, vse te pa prekaša primorski kokosovec, ki ima osem do devet metrov dolgo in tri do štiri metre široko listje.

V botaničnih vrtovih je že marsikdo občudoval ogromno vodno lilijo, ki ima liste po dva metra v premeru in tako močne, da prenesejo težo 72 kg.

Jesen.

Že gre k nam jesen,
oveneva cvet,
že se krajša dan,
ki je ves meglen.

Ženjci vriskajo,
žanjejo ves dan,
srpi bliskajo
se čez žitno plan.

Jaz pa nimam nič,
kar bi revež žel,
vendar sem sejal,
vendar sem trpel!

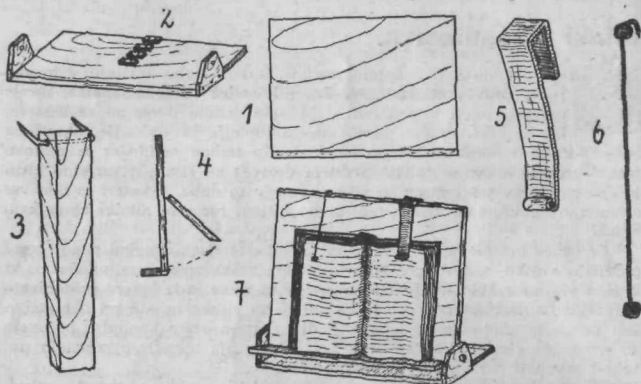
Jaz pa nimam nič,
vriskam v dan meglen,
zakesneli ptič
sam strmlim v jesen!

Gustav Strniša.

Stojalo za knjige.

To prav koristno pripravo, ki vam izvrstno služi pri čitanju, izdelovanju nalog, prepisovanju itd., je prav lahko napraviti.

Najprej si izrežemo z izrezovalno žagico približno 30 cm široko in 20 cm visoko desko, ki jo lahko tudi okrasimo z različnimi rezbarijami z žagico. Nanjo prilepimo z mizarskim klejem (limom) ali pribijemo z žeblički 3 cm široko deščico, na katero bomo pozneje postavili pri čitanju knjigo (slika 1). Na drugi, prav tako veliki kot je zgornja, ki služi za stojalo, pa pritrdimo na desni in levi strani dvojne majhnih preluknjanih deščic, na vsako stran po eno (slika 2), v kateri pričvrstimo pozneje z vijaki

desko za knjige. V sredino deske pa pribijemo majhne koščke lesa (glej sliko 2!), ki naj služijo za oporo pokončni deski.

Noga stojala je iz debelega kosa lesa, ki ga na spodnjem koncu poševno obžagamo (slika 3). V gornji del pa napravimo s svedrom luknjo, skozi katero vtaknemo debelo žico, da lahko pritrdimo nogo na pokončno desko (slika 4).

Ko je deska pritrjena z dvema vijakoma v stojalo, toda tako, da jo lahko poljubno nagibamo naprej in nazaj, potrebujemo samo še dvojne jeklenih peres, ki naj držita pri čitanju liste knjige (števi. 5 ali 6). Med staro šaro si poiščemo košček trde žice, jo zvijemo, kakor kaže slika 6, in jo zabijemo v gornji rob deske. Lahko pa napravimo pero tudi iz koščka pločevine, ki ga zganemo po sliki 5 in natakneemo na stojalo.

Izgotovljeno stojalo nam kaže slika 7.

Večer.

Ptičke in travice spijo,
miška je šla že spat,
preden je solnce ugasnilo
je že utihnil škrljat.

Le veter, ki ves dan je dremal,
veter, ki ves dan je spal,
ko pala svetla je rosa,
čez polje je pripihljal.

† Srečko Kosovel.

VESELE IN ŽALOSTNE ZGODBE NAVIHANEGA KUŽETA.
PRIPOVEDUJE Marija Grošljeva.

BOBI SE RAZVIJA. USODNI SKLEP.

BOBI JE RASTEL IN SE LEPO RAZVIJAL. SVILENA DLAČICA SE MU JE V RAHLIH KODRIH OPRIJEMALA TELESKA.

GLAVICA MU JE BILA ČRNA KOT SAJASTEMU DIMNI-KARČKU, NAD OČESCI STA SE MU ZARISALI DVE ŽOLTI PIKI, KAKOR DVE ZRELI ČREŠNJI, IN SREDI MED NJIMA BELA ZVEZDICA. UHLJA, DVE VELIKI POKROVKI, STA VESELO POBINGLJAVALA, KO JE ŽIVO, NEMIRNO GLAVICO VRTEL NA VSE VETROVE. TAČICE SO MU BILE BELE IN DROBNO ČRNO POPRSKANE.

URNO SE JE PRIVADIL RAZNIH DETINSKIH NORČIJ IN UMETNIJ, DIRJAL JE NAOKROG, SE ZAGANJAL V ČEVLJE, VLEKEL BRATCE ZA UŠESA, BINGLJAL Z REPKOM, PLEZAL NA POTRPEŽLJIVO MAJKO LAJKO, PREVRAČAL Z NJENEGA HRBTA KOZOLCE, SE ZNANCEM LJUBKO PRILIZOVAL IN CVILIL, CVILIL, DA JE ŠLO SKOZI UŠESA, IN RENČAL, KADAR JE HOTEL BITI JEZEN, IN ZALAJAL, KADAR SE JE HOTEL PRAV POSEBNO POSTAVITI, ČEŠ: VELIK SEM ŽE.

KER PA SO IMELI URBANČEVI PRI HIŠI ŽE ITAK DOVOLJ PASJEGA DROBIŽA, JE SKLENILA GOSPA, DA ODDA VES NOVI MLADI ZAROD PRIJATELJEM IN ZNANCEM.

IN TAKO SE JE ZGODILO.

BOBI JE MORAL PRVI V TUJINO...

Z DOMA.

NAPOČIL JE NESREČNI, USODNI DAN. KUCHARICA ŠPELA VESELA GA Z ZVIJAČO, Z MASTNO KRAČO, ZVABI V KUHINJO. PA GA KREPKE ROKE ZGRABIJO ZA TELESCE IN GA DRŽE KOT V KLEŠČAH.

BOBI SE STRESA, OTEPA, PRASKA, CVILI, ZAMAN.

ZASLUTI, DA GA HOČEJO UGRABITI MAMICI, IN MILO ZAJOČE.

NIHČE NI RAZUMEL TUŽNO ZAVIJAJOČIH GLASKOV, LE MAJKA LAJKA JE BESNO DIRJALA PO DVORIŠČU, ISKALA LJUBLJENČKA, GA KLICALA, SE ZAGANJALA V ZAPRTE HIŠNE DURI, DA MU POMORE, ČE TREBA ZA CENO LASTNEGA ŽIVLJENJA.

DURI NE POPUSTE, ČVRSTEJE SO OD NJENIH ŠAP.

BOBI V KUHINJI PA JOČE, JOČE: »ZBOGOM, MAJČICA! UGRABILI ME BODO. HVALA TI ZA VSO LJUBEZEN. POZDRAVI BRATCE IN NE POZABI SVOJEGA BOBIJA. V TUJINI BOM VEDNO MISLIL NATE, NA BRATE. I-I-I, KAKO ME SRČEK BOLI, OV,

OV, ČE BOM LE MOGEL, BOM UŠEL DOMOV, I-I-I, OV, OV!«

UTRUDIL SE JE OD JOKA IN POLAGOMA UTIHNIL.

OTROKOM JE BILO HUDO. OBKOLILI SO GA, GA MILOVALI, GA BOŽALI, TOLAŽILI TER MU DAJALI POGUMA:

»SIROTEK, NE JOKAJ!«

»NIČ HUDEGA TI NE BO, K DOBRI GOSPODIČNI PRIDEŠ!«

»PLIDEN, PLIDEN BOBČEK,« GA JE MILOVAL NAJMLAJŠI POBČEK IN MU DAL POLJUBČEK NA GOBČEK, PA JE MORALA MAMICA VZETI ROBČEK, DA OTERE SVOJEMU MILJENČKU MOKRI NOSEK IN SOLZICO V OČEH.

KUHARICI ŠPELI VESELI SO POVERILI ČASTNO NALOGO, DA PONESE PSIČKA GOSPODIČNI NUŠKI DEBELUŠKI V LJUBLJANO, NA MIRJE.

GOSPA PRINESE VREČO IN STRESE BOBIJA V JEČO. BOBI OD GROZE ZAMEŽI, KO PADA V TEMINO.

ŠPELO VESELO Z VREČO IN BOBIJEM NATOVORIJO NA VOZ.

KER SE JE PA ŠPELA VESELA VSE BOLJ RAZUMELA NA LONCE IN KUHALNICO KAKOR NA VARSTVO ŽIVALI, IN SE JE BILO BATI, DA SE HITRI, NAVIHANI BOBI MALO OKORNIM, DEBELIM ŠPELINIM ROKAM BRŽ IZMUZNE, JE GOSPA NAROČILA HLAPCU JERNEJU, NAJ BI JI BIL PRI ROKI, ČE BI ŠLO KAJ NAVZKRIŽ.

DR—DR—DR — SE ZAPRAŠE
KOLESA PO CESTI.

ŠTRBUNK—ŠTRBUNK BIJE BOBIJEVO SRČECE.

»JEHATA, JEHATA,« VZKLIKA ŠPELA, »TO BO GOSPODIČNA NUŠKA VESELA TEGA KUŽKA!«

»HI, HO, HEJ!« POGANJA HLAPEC JERNEJ VRANCA ČEZ DVA KLANCA IN ŠE NAPREJ, NAPREJ...

(Dalje prihodnjič.)

Solno polje.

(Kavkaška pravljica). NOLS.

Vas Lahič leži visoko v hribih in vsako mesto je prebivalcem od rok. Zbog tega jim je večkrat česa primanjkovalo, posebno soli. Da bi se izkopali iz te stiske, sta dva brata sklenila sejati sol. »Nikdar več je ne bo treba tovoriti iz mesta,« sta si mislila, »pa še zaslužila bova kaj!« Rečeno, storjeno. Posejala sta s soljo veliko njivo. In ko je na pomlad vse zazelenelo in zaklilo, je ostalo njuno polje črno in brez bilke.

»Zakaj neki najina sol ne poganja,« je dejal eden izmed bratov, »morda nama jo je kdo izmaknil?« »Treba se bo prepričati,« je dostavil drugi. Res sta šla na svoje solno polje, nad katerim je plesal roj mušic. »Tatovi, tatovi! Udri jih, udri jih!« Začelo se je strašno streljanje. Ko sta se utrudila, sta sedla, da bi kaj prigriznila. Med tem pa so že priletele mušice in najnesramnejša je sedla enemu izmed bratov na čelo. Previdno, ne da bi se ganil, je to povedal drugemu; le-ta je prijel svojo puško, pomiril, izprožil in res ubil mušico.

V jesenskem solncu.

*Pisane barve jesenske
toplo in živo goré,
v sklonjenem drevju hruške,
jabolka, slive zoré.*

*Grozdi so težki in sladki,
modro je mirno nebo,
tiho beli oblački
preko goric gredo.*

*Rjavo, rumeno, višnjevo,
rdeče ves svet žari,
zlatu solnce ga boža,
letino nam zori.*

*Kmalu ugasnejo barve,
skoro bo plod pobran,
gole bodo veje,
bela bo v snegu plan.*

Fran Roš.

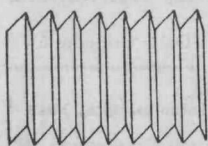
Senčniki za svetiljke.

a svetiljko na očetovi (pisalni) mizi ali za družinsko sobo hočemo napraviti lep senčnik. Na naši sliki jih imamo kar štiri različne na izbiro.

Za štev. 1 potrebujemo tanek karton, na katerega narišemo ustrezajoč polkrog in ga zlepimo v obliko senčnika. Potem ga poslikamo ali nalepimo nanj izrezane sličice iz črnega papirja. Karton za senčnik je lahko poljubne svetle barve.

Senčnik štev. 2 zganemo iz močnega svetlega papirja po vzorcu 2a, ki ga pa moramo vzeti $2\frac{1}{2}$ — 3 krat tako širokega, kakor bo izgotovljeni senčnik. Gube moramo napraviti $1 - 1\frac{1}{2}$ cm široke. Oba konca kot harmonika zganjenega papirja pa zlepimo. Še preden pa ga sestavimo, napravimo v gornjem delu skozi vse zgubane lege s šilom luknjo, skozi katero potegnemo svileno vrvco, ki služi za pritrdjenje na svetiljko.

2

3

1

2a

4

Za senčnik štev. 3 potrebujemo kvadratast kos svile ali drugega prozornega rožastega blaga, v katerega sredino vrežemo s škarjami okroglo odprtino. Njen rob lepo zarobimo in potegnemo skozi vrvco za zadrgrnjenje. Na vse štiri ogle pa prišijemo velike bisere, ki obtežujejo senčnik na svetiljki.

Senčnik štev. 4 je napravljen iz krep-papirja. Na njegov spodnji konec prišijemo ozek trak prozornega ali naoljenega papirja, ki ga okrasimo z risbicami. Pod ta papir pa prišijemo še en rob iz istobarvnega krep-papirja, kakor je gornji del.

Vsi tri senčniki so tako preprosti, da ne bo imel nihče od vas mnogo dela z njimi. V tem večje veselje bodo pa očku ali mamici, ki bo s ponosom povedala vsakomur, ki jih bo občudoval, da jih je napravil njen pridni Peterček ali iznajdljiva Majdica.

Ferdinand Ossendowski: Življenje in prigode male opice. (Dnevnik šimpanzke "Kaške")

Dan nesreče.

Pisala že davno nisem... Davno, davno! Od dneva, ko sem užala lostila ZoZo z uro... Ves čas nisem imela ne papirja in ne svinčnika. Nisem tudi mogla pisati, ker nisem vedela, kaj bo z menoj. Preživela sem strašne dni!

Povem vse po vrsti.

Nekega predpoldne me je ZoZo nakrmila z bananami in hruško, mehko in sočno. Preoblekla me je v novo, najtoplejšo oblekco, potegnila črez njo plašček ter mi zavezala glavico z rutico. Čemu me neki tako toplo oblači? Nikoli prej ni tega storila.

Ko me je oblekla, posadila v košek in ogrnila z odejico, je naposled rekla: »Moja mala Kaškica! Morava se ločiti za pet dni!«

Zakričala sem in zajokala.

»Ne joči, Kaškica«, je govorila ZoZo, »pošljem te k zelo mili gospé. Dobro ti bo pri njej! Kmalu se vrneva in zopet boš z nami! Sedaj odpotujemo iz mesta. Ti ne bi mogla potovati, ker je mrzlo zunaj!«

Poljubovala sem ZoZo roko, prišla se njene obleke. Nisem hotela iti k mili gospé. Bala sem se ločiti od ZoZo. Obup in strah sta me primorala, da sem glasno plakala in presunljivo kričala. Nič ni pomagalo. Služkinja je vzela košek in me odnesla.

Šli sva na ulico. Šum in trušč, vpitje, zvonjenje, topot so me oglušili. Nisem več kričala in prestrašena sem se ogledovala na vse strani. Mesto vzbuja v meni bojazen. Strašnejše je od džungle!

Služkinja je šla dolgo. Ustavila se je pod drevjem, s katerega je padalo žolto in rdeče listje. Položila je košek na klop in gledala zabavnega človeka. Imel je na sebi raztrgano obleko in od blata umazan širok klobuk. Obračal je nekaj, kar je štrlelo iz dolge, črne skrinje. Skrinja je žvenketala, škripala in igrala s hripavim glasom. Na vrhu skrinje so skakale in se vrtele male človeške postave.

Oživila so v spominu »stričkova« pripovedovanja o lajnarju in lajnarici s košem... Da! Da! Videla sem pred seboj lajnarja, ki je zbadal ubogega Ori-Orija za ponesrečen saltomortale.

Strah me je bilo pred lajnarjem. Imel je temen, namrščen obraz, dolgo, sivo brado, temne oči in dolge, rdeče roke... Hotela sem se skriti pod odejico.

V tem hipu me je nekdo zgrabil od zadaj. Tema me je obdala. Kriknila sem, toda še sama nisem slišala svojega glasu. Nekdo me je krepko pritisnil nase in naglo tekel. Venomer sem se udarjala z glavo ob bok bežečega človeka. Tresla sem se po vsem telesu. Zobje so mi šklopotali. Naposled so me osvobodili. Ogledala sem se, nezavestna od strahu. Bila sem v majhni, temni sobi z enim oknom pod stropom.

Držal me je pod pazduho rdečelas deček v raztrgani obleki. Smeje se je pripovedoval prigodo pri mizi sedečim ljudem. Bilo jih je precej. Bledi, zlobni obrazi, razmrščene brade in lasje.

»Ti si pa dečko, Vrabec!« je zakričal eden izmed njih ter potrkal rdečelasga dečka po ramenu.

»Sunil sem opico izpod nosa neki gospodični«, se je smejal Vrabec. »Zazijala se je v lajnarja s plesočimi lutkami.«

»A ti takoj cap! in — po opici?« je zarjul bradati človek.

»Dober plen!« je govoril tretji — suh, pegast potepin. »To je šimpanz. Najdražja opica. Prodamo jo za dober groš. Ho! Ho!«

»Moramo se požuriti«, je pripomnil četrti, »ker to pošast bodo iskali... Policija, oglasi v dnevnikih... Zmešnjava! Pustolovščina!«

»Še danes jo ponesem v trgovino z živimi ptiči,« je naznanil prvi. »Poznam lastnika. Trguje s kanarčki, papigami, zlatimi ribicami, kunci in lisicami...«

Rdečelasi fant me je privezal za nožico k mizi in sedel. Vsi so jedli, se smejali in vsi naenkrat govorili.

»Daj no sem opico, Vrabec! Da si jo ogledamo!« je zaklical pegasti štor. Fant me je posadil na mizo. Imela sem solze v očeh in sem se tresla.

»Ali se bojiš?« se je zasmelal pegasti človek in me sunil v nos. Zakričala sem od bolečine, a črez hip sem kihnila. Vsi so zarjuli z glasnim smehom. Drezali so me z umazanimi prsti v nos. Kihala sem vsakikrat in kričala.

»Zlobni, zlobni ste!« sem govorila skozi nos. »Kaj vam je zlega naredila uboga Kaška, da se znašate nad njo?!«

Začela sem se opotekati in naposled sem padla.

»No, dosti je te zabave!« je dejal bradati človek. »Ubijemo opico, da ne bo nič za prodajo.«

»Tako jo pogostim z žganjem, pa se oživil!« je zamrmral drugi. Nalil je v steklenico vode in mi jo podal. Bila sem žejna, zato sem jo izpila na dušek. Vsi so umolknili in me pozorno ogledovali.

Črez hip sem začutila ogenj, ki mi je begal po nogah in rokah. Peklo me je v grlu in prsih. Namah se me je lotilo veselje. Začela sem hoditi po rokah, prekopicovala sem se in hotela napraviti lep saltomortale. Vendar nisem mogla. Zavrtela sem se in padla vznak.

Nič nisem videla in ne slišala...

Dnevi nadaljnjih prigod.

Prebudila sem se, ker sem čutila, da pada name svetloba. Odrgnila sem si oči... Glava je bila težka in me je bolela... Srce je glasno bilo... Roki sta drgetali. Le trudoma sem mogla premikati noge. Naposled sem se razgledala. Lasje so se mi naježili na glavi. Zobje so šklopotali...

Ležala sem v kletki. Okoli se je razlegalo žvrgolenje, cvrčanje in petje ptičkov. Žolti, sivi, rdeči, pestri, zeleni so sedeli, skakali v malih kletkah, zobali zrnje in pili vodo. Drugi se niso ganili, bili so žalostni in so težko dihal. Vsak hip so premikali veke in se tresli.

Bila sem lačna. Zagledala sem v kotu kletke mrkvico. Zo-Zo mi je včasih dajala to korenje. Nikdar ga nisem hotela jesti. Imela sem rajši banane in hruške.

Sedaj sem pa vendar hrustala mrkvico. Celo teknila mi je. Napila sem se vode... Ogledovala sem ptičke. Letali so, žvrgoleli in prepevali veselo. Nekateri so se lovili in srdito ruvali. Namah je eden izmed ptičkov, sedeč z napihnjenim perjem na paličici, žalostno zacvrčal in padel na dno kletke. Ležal je s trebuškom navzgor, z nožicami, pritisnjenimi na žolta prsa. Ležal je brez giba in se ni dvignil.

Vstopil je majhen, star človek z golo glavo.

»Dela se mu pleša, kakor Ori-Oriju«, sem si mislila.

Starček je pregledoval kletke. Dosipal je zrnja, dolival vode. Opazivši ležečega ptička, ga je dvignil in vrgel v veliko škatlo.

(Dalje prihodnjič.)

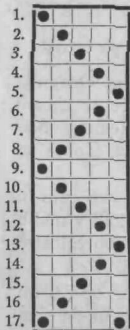

Naše uganke.

1.

ZAGONETNI STEBER.

(Sestavlil J. W.)

Naslednjih 85 črk je razvrstili v 17 besed, vsako s 5 črkami:

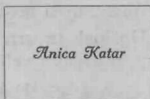
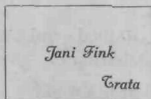
a a a a a a a a a a a a a
 a a a a b b c c c c c c c
 d e e e e e e e g i i i i i
 j k k k k k k k l l l l l m
 n n n o o o o o o o o o p
 p p p r r r r r r r r r r s
 s s t t t t t u v v v v z z z

Besede značijo: 1. vrh na Krasu; 2. mesto v Dravski banovini; 3. mesto v Istri; 4. pritok Save; 5. mesto v Drinski banovini; 6. mesto ob Savinji; 7. vrh v Julijskih Alpah; 8. evropsko glavno mesto; 9. pritok Save; 10. hunskega kralja; 11. slovansko glavno mesto; 12. pritok Dunava; 13. vrh v Kamniških Alpah; 14. mesto v Sibiriji; 15. mesto v Primorski banovini; 16. pokrajino v Dunavski banovini; 17. vas v ljubljanski okolici.

S pikami označene črke, čitane poševno navzdol, v zadnji besedi prva in zadnja črka, povedo pričetne besede znane himne.

2.

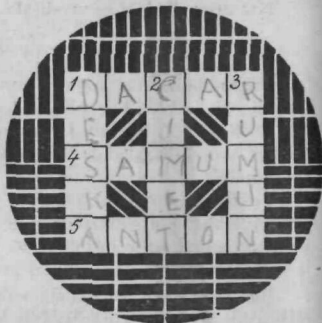
DVE POSETNICI.

Razberite poklice teh dveh oseb!

3.

KRIŽALJKA.

Številke pomenijo: navpično: 1. razžagan kos lesa, 2. kuhinjsko dišavo, 3. prebivalca evropske države. Vodoravno: 1. davčnega uradnika, 4. pustinski veter, 5. moško ime.

4.

ZLOGOVNA VSTAVLJEVALKA.

- va,
- ha,
- da,
- ča,
- to,
- ma,
- pe,
- ga,
- te,

Namesto pik je treba vstaviti naslednje zloge: al, an, bu, ja, ju, la, le, no, uz, da dobite znane besede.

Začetne črke teh besed, čitane od zgoraj navzdol, povedo ime mesta v Jugoslaviji.

REŠITEV UGANK IZ SEPTMBRSKE STEVILKE.

1. Zlogovna križaljka; navpično: 1. ma-
ti, 2. limona, 3. jagoda, 7. vaza; vodorav-
no: 2. Litija, 4. Samo, 5. gora, 6. navada.
2. Besedna uganka: mir, vir, sir, žir.
3. Stevilčnica: Levstik, Eli, vek, setev,
tek, Ive, kit.
4. Čarobno jabolko: 1. krop, 2. roka,
3. okus, 4. past.

Vse štiri uganke so rešili:

Födriansperg Oskar, Franc Adamič,
Niko Koritnik, Savo Šink, Eda Fleré, Babič
Miloš, Kosem Dragica in Ljubica, vsi iz
Ljubljane; Saša Kozinc, Mira Ferlič, Bra-
nimir Hojnik, vsi iz Maribora; Dušan in
Boris Dernovšek, Sv. Barbara v Slovenskih
goricah; Stojan Drašček, Zalog pri Ljub-
ljani; Franc Ostrožnik, Celje; Boncelj Pri-
mož, Zagreb; Zalokar Srečko, Celje; Vest
Viktor, Stražišče; Danko Pečar, Zagreb;
Drago Druškovič, Slovenjgradec; Kramar
Cirilka, Škalski Cirkovci; Marijan Pakiž,
Kočevje; Dagmar Premšhak, Celje; Božič
Stanko, Pertot Vlasta, Toplak Karola iz
Ptuja, Roš Boža, Dol pri Hrastniku; Burja
Franc, Rečica pri Bledu; Macarol Milica,
Gor. Pirniče; Zoran Jerin, Celje; Zlatica
Jug, Studenci pri Mariboru; Tušek Mirko,
Kranj; Marjan Matul, Gjurjevace; Marica
Miklavčič, Trbovlje; Janja Baukart, Lju-
tomir; Jelica Toman, Marjanka Prestor,

Moravče; Mirko Štupar, Metlika; Vanda
Pelko, Toplice pri Zagorju; Ivo Fabinc,
Sušak.

Dve uganki so rešili:

Vlado Prekoršek, Sv. Barbara pri Ma-
riboru; Miloš Zavادلal, Ptuj; Mimica Ibov-
nik, Bled.

Eno uganko je rešil:

Potočnik Alojzij, Rečica pri Bledu.

NAŠE NAGRADE.

Takole je srečonosni žreb to pot raz-
delil naših pet lepih slovenskih mladinskih
knjig:

1. Stanko Božič, Ptuj: Gangl,
Zbrani spisi, V. zvezek.
2. Eda Fleré, Ljubljana: Riha-
Prižbil, Povest o svatbi kralja Jana.
3. Mirko Štupar, Metlika:
Meško, Našim mladim.
4. Milica Macarol, Gornje
Pirniče: Karafiat-Bradač: Kresničice.
5. Marica Miklavčič, Trbov-
lje: Baukart, Marko Senjanin, slovenski
Robinson.

Gospod Doropoljski, ki bo kmalu spe-
razpisal nagrade, želi vsem srečnim nagra-
jencem mnogo lepih ur ob čitanju teh
imenitnih knjig! Na svidenje!

Mladi slikarji razstavljajo:

Radojka Vrančičeva:

Lepa Vida je ob morju stala . . .

Tugomir Tery:

Strmoglavilo je . . .

Iz mladih peres . . .

NAŠA NADICA.

Imam petletno sestrico. To vam je pravo živo srebro. Kakor vsak otrok, je tudi naša Nadica včasih pridna, včasih pa poredna. A po večini je pridna in tudi rada je, to je pri njej glavno. Opisati Vam hočem zanimiv dogodek, po katerem boste povsem spoznali Nadico.

Neko popoldne, ko sem se vrnila iz šole, mi reče Nadica: »Elza, ti se mraša z mano igrati!« Jaz pa sem se seveda zopetstavila temu in kratko rekla: »Ne!« Ona pa v jok in k mami. Prišla je mama in mi rekla, da sem otročja. Nadičina trmica je obveljala. Sedaj je prišlo glavno vprašanje: kaj se bova igrali. Ona na vsak način »ravbarje«, jaz pa seveda ne. No, nazadnje sva se odločili za »bolnico!« Jaz sem bila torej zdravnik. Nadica ima štiri lepe punčke, toda vse so »invalidne«. Jelici manjka nos, Rožici uho, Barici leva roka, Ljubici pa stekleno oko. Nato ima Nadica tudi še medvedka, ki grdo godrnja. Torej, Nadica je zložila punčke in medvedka enega vrh drugega na voziček in jih pripeljala gospodu doktorju: »Oh, gospod doktor, moje punčke so tako strašno bolne. Poglejte, Jelica je imela škrlatinko, zato ji je odpadel nos.« Navidezni doktor se seveda mora smejati, kar Nadica silno jezi. Pridemo do medvedka: »Temu pa nič ni, cenjena milostljiva,« se izgovarja doktor, ki sam nič ne more od smeha. In sedaj se mlada mamica razjezi. Kar nenadoma, še dobro se nisem zavedla, je skočila vame in čof, pa sem dobila eno mastno. Seveda da sem se hudo razjezila. Vstala sem in odšla v sobo. Mala milostljiva pa se je takoj pokesala za svoje dejanje. Po licih so ji začele padati solzice, grenke solzice polne odkritosrčnega kesanja. Prišla je mamica. Ko je od Nadice izvedela vso zadevo, ji je rekla, naj me gre prosit oduščenja. Sestrica se je zamislila in se končno odločila, da pojde. Tiho, tiho je prišla k meni, me od zadaj objela in z jokajočim glasom rekla: »Elza, ali si še kaj huda name, prosim, daj mi poljubček!« Do dna srca se mi je zasmilil dobri otrok in na njena rdeča ličeca je padel glasen poljubček. Vsa srečna se je vrnila k mami v kuhinjo, kjer je s ponosom rekla: »Elza ni več huda name!« Mamica ji je dala še en poljubček, tako da je imela kar dva.

Ta dogodek se mi je vtisnil globoko v spomin in priznati moram, da imam Nadico, če sem prav včasih huda nanjo, od srca rada.

Tudi vam bi bila všeč, če bi jo poznali. Škoda, da je ne!

Elza Kunčeva, Ljubljana.

(Prispevki »Zvončkarjev«.)

PRIRODA.

Jutranje solnce pozdravlja te — priroda,
ptičji spev proslavlja te — priroda.

Šum gozdov uspava te — priroda,
cvetec opoj opaja te — priroda.

Sadežev obilo te sladi — priroda,
jesenskih barv pestrost te krasi — priroda.

Kako bi pak ne vzljubil te — priroda,
kako bi vsak dan ne zasnubil te — priroda.

Bogdanov.

ROGAČ IN KRESNICA.

(Basen.)

V lepi majski noči, ko so vsepovsod duhteli pomladni cvetovi, sta se pod glagovim grmom blizu bele ceste srečala mojster rogač Zabavljac in kresnica Erna Laterna. Črni rogač je takoj debelo pogledal razsvetljeno kresnico in se ji oblastno porogal:

»Ti si pa menda slepa ali pa vsaj zelo brljava, ker ne moreš nikamor brez luči. Kaj pa tako iščeš ponoči po tem božjem svetu, podnevi te pa nikjer ni videti. Čakaj no, upihni vendar tisto svojo leščerbo, da te bom bolje videl, saj se mi kar črno dela pred očmi od same svetlobe. Tetka Lenica Gosenica mi je zadnjič pravila, da imaš obleko vso zamazano in nacefrano, čevlje pa vse raztrgane in blatne. Da bi se te vsak pošteno ustrašil, če bi te srečal pod solnčnim svitom. Ponoči pa taka noblesa! Jaz sem pa vedno enak in izvrstno mi pristaja frak, pa naj bo svetlo ali mrak...«

Kresnica pa takole:

»E, rogač Zabavljac, kaj bi se ti razkazovala tule v temi pod glagovim grmom. Na cesto stopi z menoj, tam ti pa v mesečini rada upihnem svojo lučko, da se me boš lahko do sita nagledal.«

In sta res šla: rogač ponosno in žurno naprej, kresnica Erna Laterna pa ponižno in počasi za njim. Pred ovinkom in sredi ceste se je rogač ustavil in oblastno okrenil, da bi tovarišici spet kakšno zasolil. V tistem hipu je v ostrem diru iz bližnjega mesta privozil avtomobil in zdrčal čez frak, čez reberca, čez noge in čez zabavljiva usta mojstra rogača, da je od vsega napuha ostal samo droben črn madež sredi bele ceste.

Kresnica pa je v znak sožalja upihnila svojo lučko...

Pavel Pika, Trnovo.

Veleccenjeni gospod Doropoljski!

Letos Vam ponovno pišem. »Zvonček« mi je zelo všeč, posebno kotiček in uganke me zanimajo. Mnogo dobrega in koristnega najdem v listu; naročena sem nanj že tretje leto. Moje pismo ste lani gotovo prezrli, upam, da letos tega ne storite.

Vas prav lepo pozdravlja vdana

Vanda Pelkova,

nčenka IV. r. v Toplicah pri Zagorju ob Savi.

Odgovor:

Ljuba Vanda!

V moji prostorni pisalni mizi, v posebnem predalu za pisma dragih Zvončkarjev je še mnogo dopisov; ta ali oni pride kmalu na vrsto, marsikateri pa ne bo nikdar ugledal belega dne, ker je preveč površno sestavljen in nelično napisan. Da bi mi vsak moj kotičkar v pismu sporočil kakšno novico, zanimiv dogodek iz lastnega življenja, opis domačega kraja, koliko imenitnejša bi bila taka pisma!

Zdravo!

Gospod Doropoljski.

Spoštovani gospod Doropoljski!

Prosim Vas, sprejmite me v svoj kotiček! Hodim v IV. razred, Imam knjižnico, ki obsega 47 knjig. V šoli mi je najljubši predmet zgodovina.

Srečno Vas pozdravlja

Helena Trillerjeva, Ljubljana.

Odgovor:

Draga Helena!

Zakaj pa nikoli ne rešiš naših ugank? Morda bi se Te potem pri nagradah spomnil žreb, pa bi imela v knjižnici eno lepo knjigo več!

Iskreno pozdravljena!

Gospod Doropoljski.

Dragi gospod Doropoljski!

Ne zamerite mi, da se danes prvič oglašam v Vašem kotičku. Vaš cenjeni list naročam že drugo leto. Zelo rad čitam povesti in pravljice. Najbolj mi ugaja povest »Življenje in prigode male opice«. Nađejam se, da boste tudi mene uvrstili med kotičkarje. Drugič kaj več!

Iskreno Vas pozdravlja

Debelak Boris,

II. raz. mešč. šole, Slovenjgradec.

Odgovor:

Dragi Boris!

V prihodnjem pismu upoštevaj, prosim, kar sem danes v odgovoru omenil Pelkovi Vandi, pa bom zelo vesel.

Na svidenjel

Gospod Doropoljski.

Veleccenjeni g. Doropoljski!

Dovolite, da tudi jaz stopim v krog Vaših kotičkarjev. Iz Slov. Bistrice Vam menda pišem prva. Naročena sem na več mladinskih listov, a največ veselja imam z »Zvončkom«. Prejemam ga 4. leto. Dva letnika mi je dal atek že vezati.

Prosim, če bi to moje pismo priobčili v Vašem cenjenem kotičku.

Z odličnim spoštovanjem vdana

Marija Grilova, Slovenska Bistrica.

Odgovor:

Draga Marija!

Če se boš še kaj oglasila, mi lepo popiši Vaš kraj, dotlej pa prisrečno pozdravi vse svoje mlade krajane! Zdravstvuj!

Gospod Doropoljski.

STRIC MATIĆ - S KOŽEM NOVIC

Največje orgle na svetu so napravili v mestu Passau (ob Donavi na meji med Avstrijo in Bavarsko). Instrument ima 200 registrov in 16.000 piščalk. Najdaljša piščalka teh orgel meri 11 metrov 30 cm; v premeru pa ima ta piščalka pol metra in tehta 6 in pol metrskega stota. Nemčija je namreč dežela, kjer izdelajo največ orgel. Vrednost na leto izdelanih orgel cenijo na 8 milijonov zlatih mark (okoli 110 milijonov dinarjev).

Letos je poteklo sto let, odkar sta kemika *Souberain* in *Liebig* skoraj istočasno, vendar samostojno odkrila kloroform, ki se uporablja v zdravilstvu za omrtničenje telesa. Kloroform je sladkobno vonjajoča tekočina, ki zavre pri 62° C in povzroči pri človeku hiter in globok spanec, v katerem postane človeško telo popolnoma neobčutljivo.

30. avgusta je praznoval angleški in z njim ves svetovni znanstveni svet 60 letnico rojstva slovitega raziskovalca, sira Ernesta Rutherforda, ki je s svojimi odkritji polščil temelje najmodernejšemu naziranju o najmanjših delih v svetovju, o atomih.

Silovit vihar je razsajal te dni na Korzi. Več sto smrtnih žrtev so našli pod porušeni poslopji. Ob obali pa se je potopilo mnogo ribiških ladij z ribiči vred.

Najstarejšega uradnika na svetu imajo v Ameriki. Mož je uradnik volilnega urada v mestu New-York in je star 102 leti. Vzlic svoji visoki starosti pa prihaja še vsak dan v pisarno, da opravi svoje delo.

V Sarajevu je v drugi polovici preteklega meseca po kratkem deževju pričel naletavati sneg, ki je pobelil vse mesto in okolice. Snega je bilo toliko, da so se veje dreves kar šibile in je tudi več tramvajskih vozov zaradi snega skočilo s tira.

Italijanski inženjer Galleazzi je izumil potapljaško obleko, s katero se more potopiti 300 m pod morsko gladino.

Največjo stolpno uro imajo v Londonu. Udarce te ure slišijo ljudje po radiju po vsem svetu. Ura se nahaja 56 m visoko nad zemljo.

Točno pred 350 leti je prinesel angleški pomorščak sir Francis Drake v Evropo krumpir, ki je postal kmalu važen vsakdanji živež. Francis Drake ima v Offenburgu ob Meni velik spomenik.

Ob koncem meseca septembra je bilo z rednim potniškim letalom odposlanih z Dunaja v Italijo preko 50.000 lastavic, ki so zaradi mraza omagale na poletu v tople južne kraje. Lastavice so bile tako premražene in sestradane, da so se dale prijemati in jih je priletelo v sobe kar po 50 do 100 naenkrat. V Sarajevu in njega okolici so pa našli na tisoče mrtvih lastavic.

Šestnajstletni japonski dijak Skozo Mahino je postavil v Osaki nov svetovni rekord v plavanju na 800 m. Po japonskih poročilih je prekosil svetovni rekord Francoza Tarisa za tri sekunde.

Medtem ko so bili v prejšnjem mesecu povsod jesenski nalivi in poplave, je vladala v Madridu velika suša. Prebivalcem je primanjkovalo pitne vode, pa tudi vode za namakanje vrtov.

V mestnem parku v Lincu imajo »večno uro«, ki jo je napravil dunajski inženjer Loessl in ki — ne da bi jo kdo navijal — že 60 let brez presenčka kaže čas. Uro spravljajo v obrat zračni tresljaji.

13 letnemu Wedekindu iz Halberstadta v Nemčiji se je po dvehletnem delu posrečilo brez vsake tuje pomoči zgraditi jadralno letalo brez motorja, čigar razpetina kril meri 10 m.

Zaradi nenavadno zgodnje zime so se pojavili v dolinah v Bosni izredno številni volkovi. V okolici Bilječa je napadlo krdo volkov čredo ovac. Volkovi so raztrgali nad 100 ovac in nato zopet izginili v gozdove.